

**МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра славянскіх літаратур**

КАЛТОВІЧ
Яна Станіславаўна

Анатацыя да дыпломнай работы

**УНІВЕРСАЛЬНЫ АБСУРДЫЗМ СЛАВАМІРА МРОЖАКА
Ў БЕЛАРУСКІХ СЦЭНІЧНЫХ ІНТЭРПРЭТАЦЫЯХ**

Навуковы кіраўнік:
доктар філалагічных навук
прафесар І. А. Чарота

Мінск, 2015

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца на тэму: “Універсальны абсурдызм Славаміра Мрожака ў беларускіх сцэнічных інтэрпрэтацыях” у аб’ёме 54 старонак.

Ключавыя словы: УНІВЕРСАЛЬНАСЦЬ, ТВОРЧАСЦЬ, АБСУРДЫЗМ, ТЭАТР, ДРАМАТУРГІЯ, РЭЧАІСНАСЦЬ, ПСІХАЛАГІЗМ, ЭМІГРАНТЫ, ПРАБЛЕМАТЫКА, ВОБРАЗ, ПЕРАКЛАД, ПАСТАНОЎКА, АКТУАЛЬНАСЦЬ.

Аб’ектам даследвання ў дадзенай працы сталі драматычныя творы Славаміра Мрожака, што выходзілі ў друк і ставіліся на беларускіх тэатральных сцэнах. Асноўная мэта – выяўленне універсальнасці абсурдызму ў абраных творах польскага пісьменніка. Для яе дасягнення, па-першае, быў праведзены аналіз вытокаў тэатру абсурду ў сусветнай літаратуры і яго ўздзеянне на польскую культуру. Па-другое, вылучаны асноўныя тэмы і сэтэмы вобразаў, характэрныя для п’ес Славаміра Мрожака. Па-трэцяе, улічваючы, што арыгіналы матэрыялаў для працы належаць да культурнай спадчыны польскай літаратуры, наступным крокам стала выяўленне ступені адэкватнасці іх перакладаў на беларускую мову. Для гэтага быў абраны папулярны ў тэатральнай прасторы твор “Танга”. Аналіз вынікаў працы перакладчыка можа сведчыць пра ступень перакладальнасці твораў, напісаных у рэчышчы тэатру абсурду. Апошнім стаў канчатковы агляд усіх тэатральных пастацовак, заснаваных на драматычных творах Славаміра Мрожака. На прыкладзе рэпертуара Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы была выяўлена актуальнасць і характар тэматыкі п’ес, што ставіліся на сцэне. Матэрыял з тэатральнага архіва даў магчымасць ацаніць трансфармацыю твораў, якая адбываецца ў выніку спробы адаптаваць арыгінальныя творы пад рэчаіснасць і культуру іншай краіны. Вынікі даследвання паказалі, што польскі тэатр абсурду мае вытокі ў літаратуры Заходняй Еўропы, але адрозніваецца праблематыкай і пастаноўкай пытанняў. Вобразная сістэма і тэматычная разнастайнасць у творах польскага пісьменніка з’яўляецца ўніверсальнымі і зразумелымі для ўсіх славянскіх літаратур, улічваючы асаблівую роднаскасць польскай і беларускай. П’есы Славаміра Мрожака вылучаюцца высокай ступенню перакладальнасці на беларускую мову. Некалькі твораў актыўна ставіліся на беларускіх тэатральных сцэнах. Усе п’есы Славаміра Мрожака, выдадзеныя на беларускай мове, былі зроблены для пастаноўкі на тэатральнай сцэне.

Праца дадзенага напрамку была праведзена ўпершыню, таму ступень самастойнасці выканання высокая.

РЕФЕРАТ

Дипломная работа на тему: "Универсальный абсурдизм Славомира Мрожека в белорусских сценических интерпретациях" в объёме 54 страниц.

Ключевые слова: УНИВЕРСАЛЬНОСТЬ, ТВОРЧЕСТВО, АБСУРДИЗМ, ТЕАТР, ДРАМАТУРГИЯ, ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТЬ, ПСИХОЛОГИЗМ, ЭМИГРАНТЫ, ПРОБЛЕМАТИКА, ОБРАЗ, ПЕРЕВОД, ПОСТАНОВКА, АКТУАЛЬНОСТЬ.

Объектом исследования в данной работе стали драматические произведения Славомира Мрожека, выходившие в печать и ставившиеся на белорусских театральных сценах. Основная цель - выявление универсальности абсурдизма в выбранных произведениях польского писателя. Для ее достижения, во-первых, был проведён анализ истоков театра абсурда в мировой литературе и его воздействие на польскую культуру. Во-вторых, выделены основные темы и сцены образов, характерные для пьес Славомира Мрожека. В-третьих, учитывая, что оригиналы материалов для работы принадлежат к культурному наследию польской литературы, следующим шагом стало выявление степени адекватности их переводов на белорусский язык. Для этого был выбран популярное в театральном пространстве произведение "Танго". Анализ результатов работы переводчика может свидетельствовать о степени переводимости произведений, написанных в русле театра абсурда. Последним стал окончательный обзор всех театральных постановок, основанных на драматических произведениях Славомира Мрожека. На примере репертуара Национального академического театра имени Янки Купалы была выявлена актуальность и характер тематики пьес, которые ставились на сцене. Материал из театрального архива позволил оценить трансформацию произведений, которая происходит в результате попытки адаптировать оригинальные произведения под реальность и культуру другой страны. Результаты исследования показали, что польский театр абсурда имеет истоки в литературе Западной Европы, но отличается проблематикой и постановкой вопросов. Образная система и тематическое разнообразие в произведениях польского писателя является универсальными и понятными для всех славянских литератур, учитывая особое родство польской и белорусской. Пьесы Славомира Мрожека выделяются высокой степенью переводимости на белорусский язык. Несколько произведений активно ставились на белорусских театральных сценах. Все пьесы Славомира Мрожека, изданные на белорусском языке, были созданы для постановки на театральной сцене.

Работа данного направления была проведена впервые, поэтому степень самостоятельности выполнения высокая.

SUMMARY

Thesis on the theme: "Universal absurdism of Slawomir Mrozek in Belarusian theatrical interpretations" in the volume of 54 pages.

Keywords: UNIVERSALISM, CREATIVITY, ABSURDISM, THEATER, DRAMA, REALITY, PSYCHOLOGISM, IMMIGRANTS, ISSUES, IMAGE, TRANSLATION, THEATRICAL PRODUCTION, RELEVANCE.

The object of study in this thesis is dramatic works written by Slawomir Mrozek, issued and put on the Belarusian theater stages. The main purpose is revealing the universality of absurdism in the selected works of Polish writer. Firstly, to achieve it, the analysis of the theater of Absurd origins in the world literature and its impact on Polish culture is conducted. Secondly, the main themes and system of images which are typical to the plays of Slawomir Mrozek are highlighted. Thirdly, according to the fact that the original materials belong to the cultural heritage of Polish literature, the next step was to identify the adequacy of their translation into the Belarusian language. For this purpose a popular theater play "Tango" was chosen. The analysis of the results of work of translated may indicate the degree of transferability of works written in the mainstream theater of Absurd. And the last was the final review of all theatrical productions based on Slavomir Mrozek dramatic works. The actuality and staged plays' subjects were revealed by the repertoire of the National Academic Theatre of Yanka Kupala. The facts from the theater archive made it possible to estimate works' transformation, which is the result of the efforts to adapt the original works to the reality and the culture of another country. The results showed that the Polish theater of Absurd has literature origins in Western Europe, but differs in problems and different question issues. The system of images and the variety of themes in the works of Polish writer are universal and understandable to all Slavic literatures, given the special relationship of Polish and Belarusian. Slawomir Mrozek's plays possess high transferability to the Belarusian language. Several works are actively staged at Belarusian theaters. All the plays of Slawomir Mroczek, published in Belarusian, were created for staging.

The work done in such a direction was held for the first time, so the thesis has a high degree of autonomy.